

תורה אור • פרשת כי תשא • מאמר 2

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל...

זה יתנו כל העובר על הפקודים

לאהבת ה' של יהודי יש שני חלקים: האהבה שנולדת מהתבוננות באחדות ה', שהיא מצווה, נתונה לבחירתו של האדם וחובה גם על מי שחטא (מחצית השקל); והאהבה הגדולה שבאה מלמעלה כמתנה לכל נשמה לפי מידתה, ומשלימה את עשרים הגרה שבשקל.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/torah-ohr/ki-sisa/2

הנקודה

לאהבת ה' של יהודי יש שני חלקים: האהבה שנולדת מהתבוננות באחדות ה', שהיא מצווה, נתונה לבחירתו של האדם וחובה גם על מי שחטא (מחצית השקל); והאהבה הגדולה שבאה מלמעלה כמתנה לכל נשמה לפי מידתה, ומשלימה את עשרים הגרה שבשקל.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר פותח בפסוק על מחצית השקל ובפסוק "נודע בשערים בעלה": ה' נותן לכל נשמה את האהבה והיראה שלה, כל אחת לפי מידתה. אם כן, מה נותר לבחירה חופשית? התשובה טמונה בשתי משמעויות של "ואהבת". כציווי, מדובר באהבה שנולדת מהתבוננות: ההכרה בכך שהבריא לא שינתה דבר בה', שהעולמות בטלים לפניו כדיבור לפני המחשבה, ושהוא למעלה אפילו מהמחשבה העליונה ביותר. אהבה זו מוסרת לו את מחשבתו, דיבורו ומעשיו של האדם; ומכיוון שאי אפשר לאדם להיות בלי מחשבה, הוא קושר אותם לרצון העליון באמצעות התורה והמצוות, שמקורן בחכמה, למעלה מהמחשבה. אהבה זו היא חובתו של כל אדם והיא נתונה לבחירתו. כהבטחה, מדובר באהבה רבה, אהבה שבאה מלמעלה ושאינן ההתבוננות יכולה להגיע אליה: "שקל הקודש" של כסף, הנקרא על שם הכיסופים, מאור הסובב. כל אחת מן האהבות כוללת עשר כוחות, וביחד הם עשרים גרה. לא כולם זוכים לחלק השני, אבל הראשון הוא מחצית השקל שכל יהודי חייב לתת, גם מי שחטא. הערה בסיום מיישמת זאת לעבודת ה' בשמחה.

מבנה

1	נודע בשערים בעלה	2-11
כל האהבה והיראה לה' באות ממנו, לכל נשמה לפי מידתה, דרך ארבעת השערים של אהבה, יראה, תורה ומצוות. אם כן, מה תלוי בבחירה חופשית? קריאת שמע ו"ואהבת" יתנו את התשובה.		
2	האהבה הראשונה: התבוננות באחדות ה'	4-31
"ואהבת" כציווי היא אהבה שנולדת מהתבוננות: הבריא אינה משנה דבר בה'; העולמות, שהם דיבור אלוהי אחד, בטלים לפניו כדיבור לפני מחשבה; הוא למעלה מכל מחשבה; ולכן יש לאהוב אותו בכל הלב, הנפש והמאור.		
3	מסירת המחשבה, הדיבור והמעשה	6-51
"בכל נפשך" פירושו מסירת המחשבה, הדיבור והמעשה; מכיוון שאי אפשר להיות בלי מחשבה, קושרים אותם לרצון העליון באמצעות התורה והמצוות, שכמו שערות הנמשכות מהמוח, מקורן בחכמה שלמעלה מהמחשבה.		
4	האהבה השנייה: אהבה רבה מלמעלה	8-71
האהבה הראשונה היא חובתו של כל אדם והיא נתונה לבחירתו. "ואהבת" הוא גם הבטחה לאהבה רבה, שבאה מלמעלה ולמעלה מהתבוננות: שקל הקודש של כסף, כלומר כיסופים, הנמדד לכל נשמה לפי מידתה, מאור הסובב את כל העולמות.		
5	עשרים גרה ומניין הנשמות	10-91
ארבע מאות שקלי הכסף הם ארבע מאות עולמות של כיסופים; כל אחת משתי האהבות כוללת עשרה כוחות, וביחד הם עשרים גרה; פסוק המניין מדבר על הנשמות, אבל האהבה הגדולה אינה מגיעה לכל אחד.		

האהבה הראשונה, מסירת הנפש על עשרת כוחותיה, היא מחצית השקל שכל אחד חייב בה, גם מי שעבר עבירה. הערה בסיום: העבודה לה' בשמחה היא מחצית השקל; "שמחו צדיקים בה'" היא המחצית השנייה.

מושגים

אהבה רבה אהבה רבה

אהבה לה' שבאה לאדם מלמעלה, למעלה ממה שהתבוננות יכולה לעורר, וניתנת לכל נשמה לפי מידתה. כאן היא "שקל הקודש" של כסף והמחצית השנייה של השקל.

התבוננות התבוננות

עיון מתמשך בשכל באחדות ה': הבריאה לא שינתה דבר בו והעולמות בטלים לפניו. היא המקור לאהבה הראשונה, שהיא מצווה ונתונה לבחירת האדם.

ביטול ביטול

היות כאין לפני מה שלמעלה, כדיבור לפני מחשבה. העולמות בטלים לפני ה', והאהבה המצווה מבקשת מהאדם לבטל את מחשבתו, דיבורו ומעשיו שלו בתוך האחד.

מסירות נפש מסירות נפש

מסירת הנפש, המתבטאת במחשבה, כדיבור ובמעשה, כולה לה'. למעשה, פירוש הדבר הוא לקשור את שלושתם לרצון העליון באמצעות התורה והמצוות.

מחצית השקל מחצית השקל

במאמר, האהבה הראשונה עם עשרת כוחות הנפש, שכל יהודי חייב לתת, גם מי שעבר עבירה; האהבה הגדולה שבאה מלמעלה היא המחצית השנייה, המשלימה את עשרים הגרה.

סובב כל עלמין סובב כל עלמין

אור אלוקי גדול מכדי להיכנס לעולמות, והוא פועל בהם מבחוץ. המאמר מוצא אותו בביטוי "עובר לסוחר" ומעמיד אותו כמקור לאהבה הגדולה שבאה מלמעלה.

קטע 1 • 11-2

נודע בשערים בעלה

1 זה יתנו¹ כל העובר על הפקודים² מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה להוי"ה וגוי.

"זה יתנו: כל העובר על הפקודים — מחצית השקל, בשקל הקודש; עשרים גרה השקל; מחצית השקל תרומה להוי"ה וגוי.

המאמר פותח בשמות ל:י"ג: כל מי שנמנה במפקד צריך לתת מחצית השקל, לפי "השקל הקדוש" שמשקלו עשרים גרה, כתרומה לה'. לקראת סיום יקרא אדמו"ר הזקן כל ביטוי בפסוק כשלב באהבתו של יהודי לה'.

כתיב נודע בשערים בעלה³ שהקב"ה הוא בעל של כל נשמה מישראל שמשפיע לכל או"א [אחד ואחד]. שכל אהבה או יראה שיש לכל נשמה מישראל הכל הוא מאתו ית' ולכל חד לפום שיעורא דיליה.⁴ נאמר: "נודע בשערים בעלה" — הקב"ה הוא בעלה של כל נשמה מישראל, והוא משפיע לכל אחת ואחת. כל אהבה או יראה שיש לנשמה מישראל מקורה בו יתברך, ולכל אחד לפי מידתו.

במשלי ל"א:כ"ג נאמר על אשת חיל: "נודע בשערים בעלה". אדמו"ר הזקן מפרש שהבעל הוא ה' והאישה היא כל נשמה יהודית: כל אהבה או יראה של ה' שיש לנשמה היא מתנה ממנו, הניתנת לכל אחת לפי מידתה. הביטוי "לפי מידתו" מהדהד את דברי הזוהר על פסוק זה, המפרש את "שערים" כמידה שאדם מודד ("משער") בליבו.

ולפי מה שנכנס בשערים שהם ד' שערים אהבה ויראה תורה ומצות כנודע כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה.⁵

ולפי האופן שבו הוא נכנס בשערים — ארבעה שערים: אהבה ויראה, תורה ומצוות, כידוע — המקבילים לארבע אותיות הוי"ה ב"ה.

השערים שדרכם ה' נעשה "נודע" לנשמה הם ארבעה: אהבה, יראה, תורה ומצוות, והם מקבילים לארבע אותיות שם הוי". מידת ההיכרות של האדם עם ה' תלויה במידת כניסתו בשערים אלה.

2 ולהבין זה אם הכל ממנו ית' א"כ מהו הבחירה לאדם. ובודאי יש דבר התלוי בבחירתו של אדם. כעת, כדי להבין זאת: אם הכול בא ממנו יתברך, מהי אפוא הבחירה החופשית של האדם? ובודאי יש דבר התלוי בבחירתו של האדם.

אם כל אהבה ויראה שיש לאדם באות מה', מה נותר לבחירתו החופשית? ובכל זאת, בוודאי יש דבר התלוי בבחירתו של האדם, והמאמר מבקש להראות מהו.

ולבאר זה מה תלוי בבחירתו ומה בא מלמעלה. כתיב שמע ישראל⁶ ה' אלהינו ה' אחד. ואהבת כו'.

כדי לבאר זאת — מה תלוי בבחירתו ומה בא מלמעלה — נאמר: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ואהבת..."

התשובה תבוא מקריאת שמע ומהפסוק הבא אחריה, "ואהבת". יחד הם מראים איזו אהבה על האדם להשיג בכוחות עצמו, ואיזו באה אליו מלמעלה.

קטע 2 • 31-4

האהבה הראשונה: התבוננות באחדות ה'

3 והנה בואהבת יש ב' פירושים. אחד לשון צווי⁷ שתאהב אותנו. וא' לשון עתיד שתבא האהבה ממילא.⁸ וענין אהבה הראשונה היא מההתבוננות.

והנה, למילים "ואהבת" יש שני פירושים. האחד הוא לשון ציווי: שתאהב אותנו. והאחר הוא לשון עתיד: שהאהבה תבוא מאליה. והאהבה הראשונה באה מתוך התבוננות.

אפשר לקרוא את המילה "ואהבת" כלשון ציווי — "תאהב" — או כהבטחה: "תאהב", כלומר אהבה שתבוא מאליה. האהבה הראשונה, שהיא אהבה שבאה מתוך ציווי, היא האהבה שאדם מגיע אליה באמצעות התבוננות.

והיינו להבין בדעתו אחדותו ית' בשבעה רקיעים ובארבע רוחות ואני ה' לא שנית⁹ שאין לו שום שינוי כלומר, להבין בשכלו את אחדותו ית' בשבעת הרקיעים ובארבע רוחות העולם, ואת הנאמר: "אני, הוי', לא שנית" — שאין בו שום שינוי כלל;

ההתבוננות היא לתפוס בשכל שה' אחד בשבעת הרקיעים ובארבע רוחות העולם, כלומר, בכל הבריאה. הפסוק "אני, הוי', לא שנית" מלמד שבריאת העולם לא חוללה בו שום שינוי.

כמו קודם בריאת העולם כן הוא ממש עתה כי כל העולמות בטלים בבטול גמור נגדו כידוע כי שמש ומגן¹⁰ כו'¹¹

כפי שהיה ממש לפני בריאת העולם, כך הוא ממש עכשיו. שהרי כל העולמות בטלים לפניו בביטול גמור, כידוע מן הפסוק "כי שמש ומגן וגו'".

הוא בדיוק כפי שהיה לפני בריאת העולם, משום שכל העולמות בטלים לפניו לחלוטין. הרמז לפסוק "כי שמש ומגן הוי' אלקים" קשור להסבר הידוע שלפני שם אלקים מגן על הנבראים מפני אורו של ה', כשם שנרתיק מסנן את אור השמש.

ואף שנראה לנו העולמות ליש הוא שקר גמור.¹² כי בדבר ה' שמים נעשו¹³ וברוח פיו כו'.

ואף שהעולמות נראים לנו כיש, הרי זו טעות גמורה. שהרי "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו וגו'".

לכן המראה כאילו לעולמות יש קיום עצמאי הוא "טעות גמורה": קיומם אינו אלא מכוח דבר ה', כפי שאומר הפסוק שהשמים נעשו "בדבר ה'". הפסקה הבאה מסבירה זאת באמצעות משל המחשבה והדיבור.

4 ומבשרי אחזה¹⁴ כו'. כמו באדם בתחלה כשחושב אזי מחשבתו באחדות גמור אתו בלי שום התחלקות כלל

"ומבשרי אני רואה" וכו': כך הוא אצל האדם — בתחילה, כשהוא חושב, מחשבתו מאוחדת עמו לחלוטין, ללא שום חלוקה;

דברי איוב "מבשרי אני רואה את ה'" הם הבסיס ללימוד על ה' מן הנפש האנושית. אצל האדם, מחשבה, כל עוד היא מחשבה בלבד, מאוחדת לחלוטין עם החושב, ללא שום חלוקה.

ואח"כ כשיוצא מפיו הוא נפרד מאתו. כן כל העולמות קודם הבריאה היו באחדות גמור אתו ית'.

ואחר כך, כשהדיבור יוצא מפיו, הוא נפרד ממנו. כך [גם] כל העולמות, לפני הבריאה, היו מאוחדים עמו ית' לחלוטין.

לאחר שהמילים נאמרות, הן נפרדות מן הדובר. באותו אופן, לפני הבריאה כל העולמות היו מאוחדים לחלוטין עם ה'.

וכמו שבטל הדבור אצל המחשבה בבטול גמור כי ברגע א' יכול לחשוב דברים עד אין קץ.

וכשם שהדיבור בטל לחלוטין לעומת המחשבה — שהרי ברגע אחד יכול אדם לחשוב על דברים בלי סוף —

הדיבור אינו נחשב כלל לעומת המחשבה: ברגע אחד יכול האדם לחשוב בלי סוף, ואילו בדיבור הוא מבטא בכל פעם מילים מעטות בלבד. זהו שיעור הביטול של הדיבור לעומת המחשבה.

כן כל העולמות שהם רק דבור א' והוא נמשך מחכמתו ית' כדכתיב ויצא כברק¹⁵ כו'. ובטובו מחדש בכל יום כו'.

כך [גם] כל העולמות אינם אלא דיבור אחד, הנמשך מחכמתו ית', ככתוב: "ויצא כברק" וכו'. וכן: "ובטובו מחדש בכל יום" וכו'.

כל העולמות יחד אינם אלא "דיבור" אלוהי אחד, הנמשך מחכמתו של ה', שאותה המאמר מדמה לברק באמצעות פסוק מזכריה. הדיבור הזה מתחדש בכל יום, כפי שנאמר בתפילת שחרית: "בטובו מחדש בכל יום [את מעשה בראשית]".

וגם אחר הבראם הרי אצל הקב"ה אין דבורו מובדל ממנו ית' ח"ו [חס ושלום] כי אין לך דבר שחוץ ממנו כו'.

וגם לאחר שנבראו, דיבורו של הקדוש ברוך הוא אינו נפרד ממנו ית', חס ושלום, שהרי אין דבר שהוא מחוץ לו וכו'.

בשונה מדיבורו של אדם, דיבורו של ה' לעולם אינו נפרד ממנו, גם לאחר בריאת העולמות, משום שאין דבר שקיים מחוץ לו.

וכמ"ש בתניא (פכ"א) ולכן קמיה כולא כלא חשיב ממש¹⁶ וגם העולמות בטלים זה בזה ומה שלמעלה

וכמו שכתוב בתניא (פרק כא): "ולכן לפניו הכול נחשב ממש כאין". גם העולמות בטלים זה לזה: מה שלמעלה הוא

בפרק כא בתניא מגיע אדמו"ר הזקן למסקנה שלפניו הכול נחשב כאין. אדמו"ר הזקן מוסיף שגם העולמות בטלים זה לזה בסדר של השתלשלות, וכל עולם תחתון בטל לעולם שמעליו.

בחי' דבור נקי' למטה נגד עולם התחתון בחינת מחשבה ובטל אצלו כמו שהדבור של הרב נעשה בחי' מחשבה אצל התלמיד כו'

בחינת הדיבור נקראת, ביחס לעולם התחתון, בחינת מחשבה, והעולם התחתון בטל לפניה — כמו שדיבורו של הרב נעשה בחינת מחשבה אצל התלמיד וכו',

מה שנחשב "דיבור" בעולם עליון, הוא עבור העולם שמתחתיו נשגב ונסתר כמו "מחשבה", והעולם התחתון בטל לפניו. כך גם דבריו המדוברים של הרב עמוקים עבור התלמיד כמו מחשבה.

כנודע (ועמ"ש ע"פ כאשר דברת לאמר¹⁷ בפ' שלח)¹⁸ וזהו לית מחשבה תפיסא ביה כלל דהיינו אף עולמות עליונים מאד שהם בחי' מחשבה הם בטלים אצלו ית' ולא תפיסא ביה כלל כי הוא למעלה ממחשבה.

כידוע (וראו גם מה שנכתב על [הפסוק] "כאשר דיברת לאמור" בפרשת שלח). וזהו [פירוש] "אין מחשבה תופסת בו כלל": כלומר, גם עולמות נעלים מאוד, שהם בחינת מחשבה, בטלים לפניו ית' ואינם תופסים בו כלל, כי הוא למעלה מן המחשבה.

גם העולמות הנעלים ביותר, שהם בדרגת "מחשבה", בטלים לפניו ה' ואינם יכולים לתפוס בו; זהו פירוש הביטוי "אין מחשבה תופסת בו כלל". ההערה שבסוגריים המרובעים מפנה את הקורא ללקוטי תורה, שלח, על הפסוק "כאשר דיברת לאמור".

וזהו סתימא דכל סתימין טמירא וכו' אף מעולמות הנקי' סתימא וטמירא הוא סתים וטמיר ולית מחשבה וזהו [פירוש] "נסתר מכל הנסתרים, טמיר וכו'": גם מן העולמות הנקראים "נסתרים" ו"טמירים", הוא נסתר וטמיר, ואין מחשבה

בדומה לכך, ה' נקרא "נסתר מכל הנסתרים": גם עולמות הנקראים בעצמם נסתרים וטמירים נגלים ביחס אליו. שום מחשבה אינה משיגה אותו.

תפיסא ביה וע"ז נאמר הצווי ואהבת את הוי"ה אלקיך שיתבונן כ"כ [כל כך] באחד ממש שיהיה הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך¹⁹

יכולה להשיג אותו. ועל כך נאמר הציווי "ואהבת את הוי" אלקיך": שיתבונן באחד האמיתי בעומק כזה, עד שהוי"ה יהיה "אלקיך" — "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" —

כאן חוזר אדמו"ר הזקן לציווי "ואהבת את הוי" אלקיך". על האדם להתבונן באחדותו האמיתית של ה' בעומק כזה, עד שהוי"ה הנעלה מכל, יהיה "אלקיך" — שלו, בכל לבו, נפשו ומאודו.

דהיינו מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שלא יהיה לו מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] כלל רק בטלים בא' שהוא למעלה מן המחשבה ולית מחשבה תפיסא ביה כי האדם אינו יכול לחשוב רק דבר גשמי וזהו שקר גמור כו'.

כלומר, במחשבה, בדיבור ובמעשה: שלא יהיו לו מחשבה, דיבור ומעשה כלל, אלא [שיהיו] בטלים באחד, שהוא למעלה מן המחשבה, ו"אין מחשבה משיגה אותו". שהרי האדם יכול לחשוב רק על דבר גשמי, וזהו שקר גמור וכו'.

הכתוב מפרש זאת ביחס למחשבה, לדיבור ולמעשה של האדם: שום דבר מהם אינו צריך להישאר שלו, אלא הכול צריך להתבטל באחד, שהוא למעלה מן המחשבה. המחשבה האנושית יכולה להשיג רק דברים גשמיים, והממשות הנדמית שלהם היא "שקר גמור".

קטע 3 • 51-6

מסירת המחשבה, הדיבור והמעשה

5 וזהו בכל נפשך מסירת נפש. כי נפש של אדם הוא מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] והכל למסור ולהיות בטל באחד ממש.

וזהו "בכל נפשך" — מסירות נפש. נפשו של אדם היא מחשבה, דיבור ומעשה, ואת כולם יש למסור ולהיות בטלים באחד ממש.

הביטוי "בכל נפשך" פירושו למסור את הנפש כולה לה'. מאחר שהמאמר מזהה את נפשו של האדם עם מחשבתו, דיבורו ומעשיו, יש למסור את שלושם ולהתבטל באחד האמיתי.

אבל להיות שזה בלתי אפשר שיהיה בלי מחשבה כלל לכן צריך לקשר מחשבתו ודבורו ומעשיו להיות [להיות] מרכבה לרצון העליון ב"ה בתורה ובמצות דאורייתא מחכמה נפקת²⁰ שהוא למעלה מן המחשבה.

אבל מאחר שאי אפשר שיהיה האדם בלי מחשבה כלל, עליו לקשור את מחשבתו, את דיבורו ואת מעשיו, כדי שיהיו מרכבה לרצון העליון, ברוך הוא, בתורה ובמצוות; שהרי "התורה יוצאת מחכמה", שהיא למעלה מן המחשבה.

ובכל זאת, אדם אינו יכול להיות בלי מחשבה כלל. לכן עליו לקשור את מחשבתו, דיבורו ומעשיו לרצון ה' באמצעות התורה והמצוות, ולהיות מרכבה לו — כלי שאין לו רצון משלו. מכיוון שהתורה באה מחכמה, שהיא למעלה מן המחשבה, על ידה הוא מתחבר למה שהמחשבה אינה יכולה להשיג.

6 וזהו כל העושה מצוה אחת²¹ כהלכתה²² וכו'. ואף שהתורה נתלבשה בדברים גשמיים איסור והיתר וכדומה. וכ"ש [וכל שכן] מעשה המצות שהם בדברים גשמיים ממש כמו צדקה בממון וכיוצא.

וזהו [פירוש] "כל העושה מצווה אחת כהלכתה" וכו'. אף שהתורה התלבשה בעניינים גשמיים — באיסור ובהיתר וכדומה — וכל שכן בקיום המצוות, שנעשות בדברים גשמיים ממש, כגון צדקה בכסף וכיוצא בזה,

האמירה על מי שמקיים מצווה אחת מלמדת על ערכה של אפילו מצווה אחת הנעשית כהלכה, שכן באמצעותה האדם נקשר לרצון ה'. ואף על פי שהתורה עוסקת בעניינים גשמיים, כגון מה אסור ומה מותר, המצוות מתקיימות באמצעות דברים גשמיים, כגון נתינת כסף לצדקה.

הוא כמשל השערות הנמשכות מהמוח שאין במוח בחי' שערות כלל כן הוא התורה והמצוות אף שהם דברים גשמיים עכ"ז [עם כל זה] אוריינתא מחכמה נפקת²³ כו'.

הרי זה כמשל השערות הנמשכות מן המוח, אף שאין במוח שום בחינה של שערות. כך הוא גם בתורה ובמצוות: אף שהן דברים גשמיים, בכל זאת "התורה יוצאת מחכמה" וכו'.

השערות צומחות מן הראש ושואבות את חיותן מן המוח, אף שאין במוח עצמו דבר הדומה לשערות. כך גם התורה והמצוות מלוכשות בדברים גשמיים, אך מקורן בחכמתו של ה', שלמעלה מן המחשבה.

קטע 4 • 71-8

האהבה השנייה: אהבה רבה מלמעלה

7 ודבר זה חובה על כל אדם²⁴ להתבונן בזה היטב. וזה תלוי בבחירתו. ופ"י הבי' של ואהבת את הוי"ה לשון עתיד הבא ממילא הוא בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה מאתו ית'.

עניין זה מוטל כחובה על כל אדם: להתבונן בו היטב. הדבר נתון לבחירתו. הפירוש השני של "ואהבת את הוי"ה, בלשון עתיד — [אהבה] שבאה מאליה — הוא בחינת אהבה רבה, שבאה מלמעלה, ממנו יתברך.

ההתבוננות באחדות ה' כפי שתוארה היא חובתו של כל אדם, והיא נתונה לבחירתו החופשית; זהו הדבר שתלוי בו. לפי הקריאה השנייה, "ואהבת" היא הבטחה: אהבה רבה, שבאה לאדם כמתנה מלמעלה ולא כתוצאה מעמלו שלו.

ובזה פ"י שמע לשון שמיעה שאינו יכול להיות בו שום התבוננות כלל שהוא למעלה מההתבוננות.

ובהתאם לכך, "שמע" מתפרש כמשמעות של שמיעה: בדבר זה אין מקום להתבוננות כלל, שכן הוא למעלה מההתבוננות.

המילה "שמע" כאן פירושה לקבל דבר שאי אפשר להגיע אליו באמצעות חשיבה והסקה: הוא נשמע, כביכול, מלמעלה. אהבה רבה היא למעלה מההתבוננות, ואי אפשר ליצור אותה באמצעותה.

8 וזה נקי שקל הקדש כסף לשון נכסף נכספת²⁵ בחיי אהבה רבה הבאה מלמעלה במשקל כל חד לפום שיעורא דיליה בבחי עשה טוב וסור מרע צריך להיות בתכלית והוא בחיי עובר לסוחר²⁶ לשון סחור סחור²⁷ סוכ"ע.

וזה נקרא "השקל הקדוש": כסף, מלשון "נכספת נכספת" — בחינת אהבה רבה הבאה מלמעלה, הניתנת במידה, כל אחד לפי שיעורו, בבחינת "עשה טוב וסור מרע", שצריכה להיות בתכלית. וזוהי בחינת "עובר לסוחר", מלשון "סחור סחור" — סובב כל עלמין.

"השקל הקדוש" הוא האהבה רבה הבאה מלמעלה: כסף נקרא כך מלשון כיסופים, כפי שנאמר בדברי לכן "נכספת נכספת", והשקל הוא משקל, שכן אהבה זו ניתנת לכל נשמה לפי מידתה. כל אחד מקבל אותה במידת ה"עשה טוב וסור מרע" שלו — קיום המצוות וההימנעות מעבירה — שהטקסט אומר כי עליהם להיות בתכלית. הביטוי "עובר לסוחר" נדרש מלשון "סחור סחור", כרמז לסובב כל עלמין, המקור הנעלה של אהבה זו.

קטע 5 • 91-10

עשרים גרה ומניין הנשמות

9 וזהו ארבע מאות שקל כסף בחיי ד' מאות עלמין דכסופין²⁸ לעלמא דאתי. וזהו עשרים גרה השקל.

וזהו "ארבע מאות שקלים כסף": בחינת ארבע מאות עולמות של כיסופים לעולם הבא. וזהו "עשרים גרה השקל".

אברהם שילם לעפרון "ארבע מאות שקלים כסף", והמאמר מפרש אותם כארבע מאות "עולמות של כיסופים" לעולם הבא, שעליהם מדובר בזוהר. אהבת הכיסופים נקשרת כאן ל"עשרים גרה" שבפסוק על מחצית השקל.

כי כל אי משני בחיי אהבה הנ"ל כלולה מעשר שכל ומדות כנודע ובחי אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה ג"כ כלולה מעשר.

כי כל אחת משתי בחינות האהבה שנוכרו לעיל כלולה מעשר — שכל ומדות, כידוע; וגם בחינת אהבה רבה הבאה מלמעלה כלולה מעשר.

כל אחת משתי האהבות כוללת עשר כוחות: השכל והרגשות שכנפש. באהבה הראשונה יש עשר, ובאהבה רבה הבאה מלמעלה יש עוד עשר; יחד הן יוצרות את עשרים הגרה שבשקל השלם.

10 וזהו עשרים גרה השקל. וזהו כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם דהיינו נשמות הנקי ראש לפקודיהם לשון²⁹

וזהו "השקל הוא עשרים גרה". וזהו "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם": כלומר, הנשמות, הנקראות "ראש"; "לפקודיהם" הוא מלשון

הביטוי "השקל הוא עשרים גרה" מייצג את השיעור המלא של שתי האהבות. בפסוק המפקד, "כי תשא את ראש בני ישראל", ה"ראש" הוא הנשמות, ואת "לפקודיהם", שפירושו בדרך כלל "לפי מנינם", קוראים כאן במשמעות של הפועל פקד.

וה'פקד את שרה³⁰ וכו' ונתנו איש כפר נפשו³¹ לה'. אך שלא לכל אדם באה לו אהבה רבה הנ"ל.

"וה'פקד את שרה" וכו'. "ונתנו איש כופר נפשו לה". אך האהבה רבה הנזכרת לעיל אינה באה לכל אדם.

בבראשית כא, א נאמר שה' "פקד" את שרה ונתן לה בן; פסוק המפקד ממשיך ואומר שכל איש ייתן "כופר נפשו". ואף על פי כן, האהבה רבה שמקורה מלמעלה אינה באה לכל אדם.

קטע 6 • 119

מחצית השקל שכל יהודי חייב לתת

11 ולהיות בבחי' עשרים גרה כו'. אך בחי' אהבה ראשונה חובה על הכל והיינו בחי' מחצית השקל למסור נפשו הכלולה מעשר.

וגם [לא כל אדם מגיע] לדרגת "עשרים גרה" וכו'. אבל מדרגת האהבה הראשונה היא חובה על הכול; וזוהי בחינת מחצית השקל: למסור את הנפש, הכוללת עשר.

לא כל אדם מגיע ל"עשרים גרה" בשלמות, הכוללת את האהבה הגדולה מלמעלה. אבל האהבה הראשונה, הנובעת מהתכונות, נדרשת מכולם: היא מחצית השקל, מסירת הנפש על כל עשר כוחותיה.

וזוהו זה יתנו כל העובר על הפקודים³² רמ"ח פקודין היינו אף מי שעובר ח"ו [חס ושלום] על איזה מצוה אעפ"כ [אף על פי כן] חובה היא ליתן מחצית השקל בחי' עשר שלו בבחינת אה"ר [אהבה רבה] ראשונה הנ"ל ומחצית השקל היא תרומה לה'.

וזוהו [פירוש] "זה יתנו כל העובר על הפקודים" — רמ"ח המצוות (פקודין): כלומר, אפילו מי שעובר, חס ושלום, על מצווה כלשהי, בכל זאת חובה עליו לתת את מחצית השקל, את בחינת עשר [כוחותיו], בדרך של האהבה הראשונה שהוזכרה לעיל. ומחצית השקל היא "תרומה לה".

אדמו"ר הזקן דורש את "כל העובר על הפקודים" שבפסוק כ"כל מי שעובר על רמ"ח הפקודין". גם מי שחטא לתת את מחצית השקל שלו: את עשר כוחותיו, במסירתם לה' באמצעות האהבה הראשונה, שהיא "תרומה לה".

(ועמ"ש לקמן ע"פ ויקהל בענין אית רצון ואית רצון. ועיין עוד בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' כי תבוא בד"ה תחת אשר לא עבדת.

(ועיינו במה שנכתב להלן, על הפסוק "ויקהל", בעניין "יש רצון ויש רצון". ועיינו עוד בלקוטי תורה, פרשת כי תבוא, במאמר המתחיל "תחת אשר לא עבדת".

הערה זו מפנה את הקורא למאמר על "ויקהל" בהמשך תורה אור, העוסק במאמר חז"ל "יש רצון ויש רצון", וכן למאמר "תחת אשר לא עבדת" בלקוטי תורה, כי תבוא.

ושם פ"ב [פרק ב']³³ גבי משי"ש [מה שכתוב שם] וע"ז נאמר שמחו צדיקים בהוי"ה ועיין סדי"ה זה יתנו כו' מחצית השקל עכ"ל [עד כאן לשונו]. ויובן משם ג"כ דבחי העבודה בשמחה שהחוב על כל ישראל כמ"ש תחת אשר לא עבדת³⁴ כו' בשמחה.

ושם, בפרק ב, על מה שנכתב שם — "ועל זה נאמר: 'שמחו צדיקים בה'"; ועיינו בסוף המאמר המתחיל 'זה יתנו' וכו', 'מחצית השקל' — עד כאן לשונו. ומכאן יובן גם שבחינת העבודה בשמחה, שהיא חובה על כל ישראל, כפי שנאמר 'תחת אשר לא עבדת' וכו' "בשמחה",

פרק ב של אותו מאמר בלקוטי תורה קושר את "שמחו צדיקים בה" ל"סוף המאמר הזה, העוסק במחצית השקל. מן הדברים אפשר להבין גם שהעבודה בשמחה נדרשת מכל יהודי, שכן התורה מוכיחה את מי שלא עבד "בשמחה".

וכן נאמר עבדו את³⁵ ה' בשמחה זהו בחי' מחצית השקל שהחוב על כל אי מ"שאל ליתן. ובחי' שמחו צדיקים בהי³⁶ זהו מחצית השני):

וכן נאמר "עבדו את ה' בשמחה": זוהי בחינת מחצית השקל, שכל אחד ואחת מישראל חייבים לתת. ובחינת "שמחו צדיקים בה" היא המחצית השנייה.)

השמחה הנדרשת מכל יהודי — "עבדו את ה' בשמחה" — היא מחצית השקל שכולם חייבים לתת. השמחה שב"שמחו צדיקים בה" היא המחצית השנייה שמשלימה את השקל, והיא מקבילה לאהבה הגדולה מלמעלה.

בעבודה

על כל אדם להתבונן היטב באחדות ה', עד שימסור לו את מחשבתו, דיבורו ומעשיו, ויקשור אותם לרצון ה' באמצעות התורה והמצוות. מחצית השקל הזאת נתונה בידי שלו והוא חייב בה גם אם עבר עבירה; האהבה הגדולה שבאה מלמעלה היא מתנה, הניתנת לכל אחד לפי מידתו. ההערה בסיום מוסיפה שגם עבודת ה' בשמחה היא חובתו של כל יהודי.

שאלות לשיחה

1. אם כל אהבה ויראה שיש לאדם באות מה, כיצד בכל זאת נותר במאמר מקום לבחירה חופשית?
2. כיצד משל המחשבה והדיבור מראה שהעולמות, אף שהם נראים כמציאות קיימת, בטלים לפני ה'?
3. מדוע, לפי פסוק 5, מסירת המחשבה, הדיבור והמעשה צריכה להתבטא בתורה ובמצוות?
4. מדוע מחצית השקל, ולא השקל השלם, היא חובתו של כל יהודי, גם מי שחטא?
5. כיצד קושרת ההערה בסיום את העבודה לה' בשמחה לשתי המחציות של השקל?

מקורות והפניות

הערות

פסוקה 1

1 זה יתנו

קה"ת מפנה את הקורא להערות המקור של הרבי על מאמר זה, המובאות קודם לכן בהערות, ואינו חוזר עליהן כאן.

הערת קה"ת

ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. המאמר עם הגהות באוה"ת ע' איתתקט. ביאור שם ע' איתתקכח.

2 זה יתנו כל העובר על הפקודים

הציוויו על מחצית השקל שניתנה בידי כל מי שנפקד במפקד: "מחצית השקל בשקל הקודש, עשרים גרה השקל, ... תרומה לה". זהו הפסוק הפותח את המאמר, ומחצית השקל ועשרים הגרה שבו יהפכו לשתי האהבות לה.

Exodus 30:13 שמות ל:י"ג

זֶה יִתְּנוּ כָּל־הַעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לָהּ:

This they shall give, every one that passeth among them that are numbered, half a shekel after the shekel of the sanctuary —the shekel is twenty gerahs—half a shekel for an offering to the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות ל, יג.

3 נודע בשערים בעלה

מתוך שבחה של אשת חיל: "נודע בשערים בעלה, בשבתו עם זקני ארץ". המאמר מפרש את הבעל כה', שנותן לכל נשמה את אהבתה ויראתה.

Proverbs 31:23 משלי ל"א:כ"ג

נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בְּעֵלָה בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אֶרֶץ:

Her husband is known in the gates, When he sitteth among the elders of the land

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

משלי לא, כג.

4 ולכל חד לפום שיעורא דילי

הזוהר מסביר את "נודע בשערים בעלה", שהקדוש ברוך הוא נודע לכל אדם "לפי מה שמשער בלבו", בהתאם ליכולתו של כל אחד להידבק בו. הקדמת המלקט לספר התניא מביאה קטע זה, כפי שמציינת קה"ת, כמקור לביטוי "כל חד וחד לפום שיעורא דיליה".

Zohar I, 103b זח"א קג, ב

הערת קה"ת

בתניא בהקדמה מציין זח"א קג, ב. ראה שם קכט, ב. וראה לקו"ת מסעי פה, ב.

5 שהם ד' שערים . . כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה

על פי ההערה, אור התורה מביא את הרעיון הזה במילים "שבהם ובאמצעותם הקב"ה נודע לישראל", ומסביר שם מדוע אהבה ויראה נקראות "שערים".

הערת קה"ת

פסוקה 2

6 שמע ישראל

הפסוק הראשון של קריאת שמע, המכריז על אחדות ה'. מן הפסוק הזה ומן הפסוק הבא, "ואהבת", יפיק המאמר הן את מה שנתון לבחירתו של האדם והן את מה שבא מלמעלה.

Deuteronomy 6:4 דברים ו:ד

שִׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ הַיְהוָה אֶחָד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים ו, ד.

פסוקה 3

7 אחד לשון צווי

כאן מוסיף הצמח צדק שהפירוש הראשון, לשון הציווי, הוא האהבה הבאה "כפי מדת לבו", ואילו הפירוש השני, לשון העתיד — "האהבה תבוא מאליה" — הוא אהבה רבה.

הערת קה"ת

באוה"ת פ' שופטים ע' תתכז מוסיף כ"ק אדמו"ר הצי"צ וז"ל "והיינו האהבה הבאה ע"י נש"ב לפום מה דמשער בליכ"י, והבי' לשון עתיד שתבא האהבה ממילא הוא אה"ר . . .".

8 שתבא האהבה ממילא

קה"ת מפנה לאור התורה, ואתחנן, בעניין האהבה הבאה מאליה. באמצעות ספר הערכים-חב"ד מובא גם אור התורה, ויחי, האומר שהאהבה הנוכרת כאן היא אהבה רבה המסותרת.

הערת קה"ת

ראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' שצג. ובספר הערכים-חב"ד ערך אהבת ה' בהערה 489 שמציין מאוה"ת ויחי כרך ב ססו, א שהאהבה שבכאן היא אה"ר המסותרת ע"ש.

9 ואני ה' לא שנית

"כי אני הוי' לא שנית; ואתם בני יעקב לא כליתם." המאמר מביא פסוק זה בהקשר של ההתבוננות בכך שהבריאה לא חוללה שום שינוי בה'.

Malachi 3:6 מלאכי ג:ו

כִּי אֲנִי ה' לֹא שֵׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי־יַעֲקֹב לֹא כָלִיתֶם:

For I the L-RD change not; and ye, O sons of Jacob, are not consumed

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

10 כי שמש ומגן

"כי שמש ומגן הוי' אלקים." כפי שמוסבר ב-Tanya, Shaar HaYichud, VehaEmunah ch. 4, שאליו מפנה Kehot, שם אלקים הוא מעטה המגן על הנבראים מפני "השמש" של הוי', כדי שיוכלו להתקיים.

Psalms 84:12 תהילים פ"ד:י"ב

כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹקִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן ה' לֹא יִמְנָע־טוֹב לַהֲלָכִים בְּתַמִּים:

For the L-RD G-d is a sun and a shield; the L-RD giveth grace and glory; No good thing will He withhold from them that walk uprightly.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 כידוע כי שמש ומגן כו'

שם מסביר אדמו"ר הזקן את הפסוק "כי שמש ומגן הוי' אלקים": כשם שנתיק מגן על השמש כדי שהנבראים יוכלו לשאת את אורה, כך שם אלקים מגן על שם הוי', המהווה בכל רגע את כל הדברים מאין. משום כך העולמות עשויים להיראות כאילו הם קיימים מעצמם, אף שהם בטלים לפניו.

Tanya, Sha'ar HaYichud 4:1 תניא, חלק שני; שער היחוד והאמונה ד"א:

פי הנה כתיב: "כי שמש ומגן הוי' אלקים", פירוש, "מגן" - הוא נרתק לשמש, להגן שיוכלו הקדושים לראותו, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה: "לעתידי לבא הקדוש ברוך הוא מציא חמה מן התקפה, ושעם נידונין בה כו'". וכמו שהנרתק מגין בעד השמש, כך שם "אלקים" מגין לשם הוי' ברוך הוא.

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

ראה תניא ח"ב פ"ד.

12 ואף שנראה לנו העולמות ליש הוא שקר גמור

אדמו"ר מהר"ש שואל שם כיצד אפשר לכנות את קיום העולם "טעות גמורה", בשעה שהוא נראה בבירור ממשי ונפרד; ואם הוא אינו קיים כלל, מדוע נאמר בתורה "בראשית ברא", שאז היה זה מיותר. הוא דן בכך שם בהרחבה.

הערת קה"ת

"אך ע"פ השכל קשה ליישבו שהרי נראה מציאות העולם יש ונפרד והאיך יתישב שהוא שקר גמור. ועוד אם נאמר שכוונתו שאין שום מציאות כלל, אי"כ מהו שכתב בראשית ברא הלא לא נברא כלל כי"א שנדמה לנו והי"ה כמיותר בתורה ח"ו" - סה"מ תרל"ב ע"י ערה ע"ש בארוכה. סה"מ תרצ"ו ע"י 227.

13 בדבר ה' שמים נעשו

"בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם." מאחר שהעולמות מתקיימים רק מכוח דבר ה', העצמאות המדומה שלהם אינה אמיתית.

Psalms 33:6 תהילים ל"ג:

בְּדִבְרֵי ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל־צִבְאוֹם:

By the word of the L-RD were the heavens made; And all the host of them by the breath of His mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים לג, ו.

4 פסקה

14 ומבשרי אחזה

"ומבשרי אחזה אלוהי". אדמו"ר הזקן לומד מכך על ה' מתוך פעולתה של נפש האדם, ובמקרה זה - על היחס בין מחשבה לדיבור.

Job 19:26 איוב י"ט:כ"ו

וְאַחֵר עוֹרִי נִקְפוּ־זֹאת וּמִבְשָׂרִי אֲחִזָּה אֱלֹהִים:

And when after my skin this is destroyed, Then without my flesh shall I see G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

איוב יט, כו.

15 ויצא כברק

"והוי' עליהם יראה, ויצא כברק חצו". המאמר מדמה את חכמת ה' לברק, שממנו נמשכת האמירה היחידה של העולמות.

Zechariah 9:14 זכריה ט"ד

וְהִי־עֲלֵיהֶם יִרְאָה וַיֵּצֵא כִּבְרֶק חֲצוֹ וְאֲדֹנָיִי ה' בְּשׁוֹפָר יִתְקַע וְהָלַךְ בְּסַעְרוֹת תִּפְיָן:

And the L-RD shall be seen over them, And His arrow shall go forth as the lightning; And the L-rd GOD will blow the horn, And will go with whirlwinds of the south.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16 ולכן קמיה כולא חשיב ממש

בפרק כ"א בתניא מוסבר שדיבורו של ה', שלא כדיבורו של אדם, לעולם אינו נפרד ממנו, שכן אין דבר מחוץ לו; הברואים נדמים כנפרדים רק מפני שהצמצומים מסתירים את אורו. הפרק מסיים: "ולכן הכל לפניו כלא ממש חשיבי".

Tanya, Likkutei Amarim 21:9 תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים כ"א:ט'

וְלִכֵּן קָמִיָּה - כּוֹלָא כְּלָא חֲשִׁיב מִמֶּשׁ:

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

17 כאשר דברת לאמר

מתוך תחינתו של משה לאחר חטא המרגלים, שבה ביקש מה' להראות את גודל ארך אפיו "כאשר דברת לאמר". ההערה שבסוגריים המרובעים מפנה את הקורא למאמר בלקוטי תורה על פסוק זה בפרשת שלח.

Numbers 14:17 במדבר י"ד:י"ז

וְעַתָּה יְגַדְלֵנָא כַּח אֲדֹנָיִי כְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ לְאֹמֶר:

And now, I pray Thee, let the power of the L-rd be great, according as Thou hast spoken, saying

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

18 ועמ"ש ע"פ כאשר דברת לאמר בפי שלח

שם מסביר אדמו"ר הזקן את הביטוי "כאשר דיברת לאמר": מדרגת ה"דיבור" של התורה נמשכת כאמירה נסתרת בדרגות התחתונות, ונעשית המקור למה שהנשמות מקבלות בגן עדן. זהו העיקרון שנאמר כאן: מה שהוא דיבור בדרגה עליונה, נסתר כעין מחשבה עבור הדרגה שמתחתיה.

הערת קה"ת

לקו"ת שלח לט, ג ואילך.

19 בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

"ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". המאמר מפרש זאת כאהבה הראשונה, שעליה נצטוו האדם, ובה הוא מוסר לה' את מחשבתו, דיבורו ומעשיו.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

20 דאורייתא מחכמה נפקת

הוזהר אומר ש"התורה יוצאת מחכמה", מן המקום הנקרא "קודש". המאמר מביא זאת כדי להראות שהתורה, אף שהיא נתפסת במחשבה, נובעת מבחינה שלמעלה מן המחשבה.

Zohar II, 121a זח"ב קכ"א, א

הערת קה"ת

זח"ב קכ"א, א.

21 כל העושה מצוה אחת

קה"ת מציע, בלשון "אולי", שהכוונה היא לסוטה ג ע"ב: "כל העושה מצווה אחת בעולם הזה, מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא". בנוסח המאמר נוספים המילים "כהלכתה".

Sotah 3b:13 סוטה ג' ב:י"ג

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל העושה מצוה אחת בעולם הזה — מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא, שנאמר: "והלך לפניך צדקה". וכל העובר עברה אחת בעולם הזה — מלפפתו והולכת לפניו ליום הדין, שנאמר: "לפנתו ארחות דרכם יעלו בתהו ויאבדו".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

22 וזהו כל העושה מצוה אחת כהלכתה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

אולי הכוונה לסוטה ג, ב "כל העושה מצוה אחת בעוה"ז, מקדמתו והולכת לפניו בעולם הבא".

23 אורייתא מחכמה נפקת

"התורה יוצאת מחכמה". המאמר חוזר על כך כאן כדי להראות שגם כאשר נושאי התורה והמצוות הם גשמיים, מקורם נעלה מהם.

Zohar, Mishpatim 20:500-502 ספר הוזהר, משפטים כ"ת-ק-תק"ב For the Torah itself emanates from Wisdom, from the realm called "holiness", and Wisdom itself emanates from the region called "holy (lit. holiness) of holies". Said R. Isaac: 'The Jubilee is also designated "holiness", as it is written: "For it is the jubilee; it shall be holiness (kodesh) unto you" (Lev. 14, 12). The Israelites who are destined to be "men of holiness" have a share in both (the Torah and the Jubilee).

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

24 ודבר זה חובה על כל אדם

באגרת מובחנות שתי אהבות: "אהבה בתענוגים", שעליה נאמר "שמחו צדיקים בה", שלא כל אדם זוכה לה והיא נופלת לאדם מלמעלה; ו"השנייה", אהבה וכיסופים לדבוק בה, החבוים בלבו של כל יהודי, והוא מגלה אותם באמצעות התבוננות בה בשכלו. האהבה השנייה היא זו שהמאמר הזה מגדיר כחובה על כל אדם.

הערת קה"ת

ראה אגה"ק סי' יח (קכו, ב) והשנית היא. נזכר בלקו"ת שה"ש יט, א.

25 נכסף נכספת

לבן ליעקב: "הלכת משום שהתגעגעת מאוד (נכסוף נכספת) לבית אביר". המאמר דורש את המילה "כסף" על פי המילה הזאת המציינת געגוע.

Genesis 31:30 בראשית כ"א:ל'

ועתה הִלֵּךְ הַלֵּכֶת כִּי־נִכְסַף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיר לָמָּה גִנַּבְתָּ אֶת־אֱלֹקֵי: And now that thou art surely gone, because thou sore long-
est after thy father's house, wherefore hast thou stolen my
?gods

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

26 עובר לסוחר

אברהם שקל לעפרון "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר" עבור מערת המכפלה. המאמר קורא את הביטוי כרמז לאור המקיף.

Genesis 23:16 בראשית כ"ג:ט"ז

וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֲפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דָּבַר בְּאָזְנוֹ בְּנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לְסוֹחֵר:

And Abraham hearkened unto Ephron; and Abraham weighed to Ephron the silver, which he had named in the hearing of the children of Heth, four hundred shekels of silver, current money with the merchant

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 לשון סחור סחור

הגמרא מביאה את האזהרה לנויר: "סחור סחור, לכרמא לא תקרב". המאמר מפרש את "סחור", כלומר "סביב", במשמעות של "סוחר", כרמז לאור המקיף את העולמות.

Avodah Zarah 17a:6 עבודה זרה י"ז א:ו'

הערת קה"ת

ע"ז יז, א.

28 ארבע מאות שקל כסף בחי' ד' מאות עלמין דכסופין

עפרון לאברהם: "ארץ השווה ארבע מאות שקל כסף, מה היא ביני ובינך?" המאמר מפרש את הכסף ככסופים, ואת ארבע מאות כעולמות של כסופים.

Genesis 23:15 בראשית כ"ג:ט"ו

אֲדֹנִי שְׁמַעֲנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בִּינִי וּבִינְךָ מִה־הָיָה וְאֶת־מַתְּךָ קָבַר:

My lord, hearken unto me: a piece of land worth four hundred shekels of silver, what is that betwixt me and thee?
'bury therefore thy dead

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית כג, טו. זח"א (תוספתא) קכג, ב.

29 לפקודיהם לשון וחי' פקד את שרה

שם קורא אור התורה: "לפקודיהם — בחינת עולמות" (קה"ת: יש לקרוא "עולמות של געגועים"), "במשמעות של 'וחי' פקד את שרה". כך נקשרת

המילה לארבע מאות עולמות של געגועים שהוזכרו בפסוק הקודמת.

הערת קה"ת

באזה"ת ע' איתתה: לפקודיהם בחי' עלמין (צ"ל עלמין דכסופין) לשון והי' פקד את שרה.

30 והי' פקד את שרה

"והי' פקד את שרה כאשר אמר", והיא ילדה את יצחק. המאמר מפרש את המילה "לפקודיהם" במשמעות של פקידה זו.

Genesis 21:1 בראשית כ"א:א'

והי' פקד את שרה כאשר אמר והי' פקד את שרה כאשר אמר:

And the L-RD remembered Sarah as He had said, and the L-RD did unto Sarah as He had spoken.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית כא, א.

31 ונתנו איש כפר נפשו

"כשתישא את ראש בני ישראל לפי מנינם, ייתן כל איש כופר נפשו לה". המאמר מפרש את "הראש" כנשמות.

Exodus 30:12 שמות ל':י"ב

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו להי' בפקד אתם ולא ייהיה בהם נגף בפקד אתם:

When thou takest the sum of the children of Israel, according to their number, then shall they give every man a ransom for his soul unto the L-RD, when thou numberest them; that there be no plague among them, when thou numberest them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות ל, יב.

11 פסוקה

32 זה יתנו כל העובר על הפקודים

"זה יתנו, כל העובר על הפקודים: מחצית השקל". המאמר מפרש כעת את "העובר" כמי שעובר עבירה, ואת "הפקודים" כמצוות, כך שגם עובר עבירה חייב לתת.

Exodus 30:13 שמות ל':י"ג

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בפקד עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה להי':

This they shall give, every one that passeth among them that are numbered, half a shekel after the shekel of the sanctuary—the shekel is twenty gerahs—half a shekel for an offering to the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 ושם פ"ב

בפרק ב של המאמר "תחת אשר לא עבדת" (לקוטי תורה, כי תבוא, 43a), מציב אדמו"ר הוקן את האהבה המסותרת בלבו של כל יהודי, שעליה מצווה "ואהבת", כנגד אהבה נעלית יותר השייכת למעטים הנעלים. על אהבה נעלית זו הוא כותב: "ועל זה נאמר 'שמחו צדיקים בהי'", ומפנה לסוף המאמר הזה על מחצית השקל. אלה הם הדברים המצוטטים בהערה.

הערת קה"ת

בלקו"ת שם מג, א.

34 תחת אשר לא עבדת

"תחת אשר לא עבדת את הי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, מרוב כלי". מדברי התוכחה בפרשת כי תבוא; מן הפסוק לומד המאמר שעבודת הי' בשמחה נדרשת מכולם.

Deuteronomy 28:47 דברים כ"ח:מ"ז

תחת אשר לא עבדת את הי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל:

because thou didst not serve the L-RD thy G-d with joyfulness, and with gladness of heart, by reason of the abundance of all things

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים כח, מז.

35 עבדו את הי' בשמחה

"עבדו את הי' בשמחה, בואו לפניו ברננה". ההערה מזהה את השמחה הנדרשת מכל יהודי עם מחצית השקל.

Psalms 100:2 תהילים ק:ב'

עבדו את הי' בשמחה באו לפניו ברננה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהילים ק, ב.

36 שמחו צדיקים בהי'

"שמחו צדיקים בהי' והודו לזכר קדשו". ההערה מזהה את שמחת הצדיקים הזאת עם המחצית השנייה של השקל.

Psalms 97:12 תהילים צ"ז:י"ב

שמחו צדיקים בהי' והודו לזכר קדשו:

Be glad in the L-RD, ye righteous; And give thanks to His holy name.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים צז, יב.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך מקורות מצוטטים, (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מזים חנינמי ולא מסחר. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/ki-sisa/2/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק